scoarță 126; scoc (eu) 127; scot (eu) 119; scriu (eu) 209; scur(g) (eu) 127; scut 241; seca (vb.) 243; secetă 131; semn 208; senin 207; senină 202; sfulgera (băn.) 115; simț(esc) 126; simță (să) 126; sânt (ei) 122; soare 203; socru 132; surori 204; soț 126; spre 225; spun (eu) 127; spuză 126; stau (eu) 161; staul 209; steauă 204; sting (eu) 125; storc (eu) 127; stric (eu) 127; sub 152; sulf 106; sunet 143; surd 96; sus 122.

Șarpe 131; șase 127; șcl'ifur 242; șed (eu) 124; și (conj.) 122; șterg (eu) 124; știu (eu) 210.

Tata 133; tăcere 202; tăciune 126; tău (pron.) 119; tâmplă 203; tânăr 124; tes (mcdr.) „întins" 122; timp 124; toamnă 120; tocare 167; tră (mcdr.) „între" 152; trier (eu) 209.

Țeară 209; țeastă 168; țesu (eu) 124; țest 168; ție (el) 203; țin (eu) 124.

Ucide (vb.) 167; ulcior 121; uger 125; umăr 122; umed 122; umplu (eu) 203; ura (vb.) 204; ureche 120; urî (vb.) 160; urlare 123; ursi (vb.) 209; uşă 120; uşor 127.

Vatăm (eu) 127; văz (eu) 121; vecin 209; vechiu 121; vede (ei) 153; verde 121; vie (subst.) 121; vie (vb.) 120; viers 143; viespe 114–115; vin (eu) 124; vinde (vb.) 242; vineri 124; vise (vb.) (v. rom.) 127; vânat 143; vânăt 124; vor (ei) 233.

Zac/dzac 123; zadă 120; zbor (eu) 125; zece 209; zgaibă 204; zgură 120; zi 209; zic (eu) 122; zici (tu) 122; zise (el) 127.

„IAŞUL L-A PIERDUT, DAR L-A CÂŞTIGAT ŢARA"

V. FRĂŢILĂ*

La 15 septembrie 1952, profesorul Gheorghe Ivănescu a fost înlăturat din Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, rămânând numai cercetător ştiinţific în cadrul Academiei la Institutul de Istorie şi Filologie din aceeaşi localitate, calitate pe care o avea încă din 1949, ca, apoi, începând cu 1 ianuarie 1956, să fie transferat la Bucureşti, unde a fost numit secretar al Comisiei pentru studiul formării limbii şi poporului român, al cărei preşedinte era acad. Iorgu Iordan. Motivul „eliberării"din funcţia de profesor, după cum reiese din *Autobiografia* pe anii 1950–1955, datată 7 decembrie 1955, nu i-a fost comunicat profesorului, care crede că această „eliberare" nu a fost decât „o răzbunare pe chestiuni personale". *Autobiografia*, pe care o dăm publicităţii, ca şi o serie de „referinţe" despre profesorul G. Ivănescu „venite" din partea unor angajaţi ai Universităţii ieşene, se află în Arhiva Universităţii de Vest din Timişoara.

„Autobiografie 1950–1955

Deşi în anii 1950–1951 şi 1951–1952 am continuat a-mi face, ca profesor de limba română şi dialectele ei, la catedra cu acest nume, de la Facultatea de Filologie din Iaşi, datoria, cu aceeaşi tragere de inimă ca şi mai înainte, conducerea Universităţii, cu care eram în conflict din anul 1949–1950, întrucât nu voisem să fiu marrist, cum îmi cerea ea, a găsit cu cale să ceară eliberarea mea din postul de profesor, lucru întâmplat la 15 septembrie 1952. Motivul eliberării nu mi s-a comunicat nici până astăzi, ceea ce mă face să cred că n-a fost decât o răzbunare pe chestiuni personale. În aceşti ani, eu mi-am perfectat *Istoria limbii române*[1] în trei volume pe care o redactasem numai parţial înainte şi am adăugat restructurări noi ale materiei, făcute în lumina concepţiei despre limbă a lui I.V. Stalin[2].

De la 15 septembrie 1952 şi până azi am fost numai cercetător ştiinţific al Academiei R.P.R., Filiala Iaşi. Problema fundamentală la care lucrez începând din ianuarie 1952 este aceea a

* Universitatea de Vest, Timişoara, bd. Vasile Pârvan, nr. 4, România.

[1] Lucrarea, adusă cu bibliografia la zi, şi, desigur, cu modificări faţă de cea pomenită aici, va vedea lumina tiparului abia după aproape 30 de ani: G. Ivănescu, *Istoria limbii române*, Iaşi, Editura Junimea, 1980. După alţi 20 de ani, lucrarea va cunoaşte o nouă ediţie, sub îngrijirea Mihaelei Paraschiv, în aceeaşi editură ieşeană, fiind prevăzută, de data aceasta, şi cu un indice de autori şi cu unul de cuvinte.

[2] Se referă la intervenţia lui Stalin în disputa marristă, salutată pretutindeni de lumea ştiinţifică.

ALIL, t. LIII, 2013, Bucureşti, p. 123–135

BDD-A1166 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:57 UTC)

limbii literare românești din secolul al XIX-lea, o continuare a preocupărilor mele mai vechi (teza de doctorat)[3], și care a fost trecută în planul de lucru al Academiei numai la cererea mea. Azi această problemă se găsește și în planul de lucru al Institutului de Lingvistică din București. Am adunat peste 10 000 de fișe din scriitorii români ai secolului trecut, iar în cazul ultimilor doi ani, am adunat materiale privitoare la terminologia filozofică românească din veacul al XIV-lea și până azi, redactând o lucrare de circa 200 de pagini de tipar despre *Terminologia filozofică veche*[4] și una de circa 30 [de] pagini de tipar despre *Terminologia filozofică nouă*[5]. La ședințele săptămânale pe care le ține colectivul, am contribuit cu lucrările mele la îmbunătățirea muncii întregului colectiv și la desăvârșirea formării cadrelor de lingviști, începută de mine ca profesor la Universitate. Tineri cercetători ca V. Arvinte, N.A. Ursu, L. Leonte, Al. Andriescu, Ecat. Teodorescu și alții au fost elevii mei la Universitate și au continuat a fi și la Academie. Am astfel mândria că, după o muncă de 10 ani de zile la Universitate și la Academie, am reușit să formez un grup de tineri cercetători în domeniul lingvisticii, în care Iașul și în general Republica Populară Română își poate pune toate nădejdile.

Iași, 7 decembrie 1955".

După cum s-a putut observa din declarația profesorului G. Ivănescu, ca motiv pentru „eliberarea" sa din postul de profesor al Universității, marele lingvist vedea „o răzbunare pe chestiuni personale", fără a face referiri la o persoană anume, precum și faptul că nu a vrut să fie marrist, cum îi cerea conducerea Universității. Adevărul este că în Universitate s-a dus o campanie de denigrare a profesorului de către persoane anume puse, cărora li s-au cerut referințe în care acestea au inventat tot felul de atitudini antisociale, de împotrivire față de regimul de „democrație populară", „atitudini antisovietice" etc. Referințele despre care e vorba se găsesc în Arhiva Universității din Timișoara. Nu este mai puțin adevărat că ne găsim încă în epoca stalinistă, în care „lupta de clasă se ascuțea tot mai mult" și se cerea „demascarea dușmanilor poporului". La Universitatea din Iași a fost „demascat" profesorul G. Ivănescu.

Iată câteva afirmații scrise de unii din „binevoitorii" profesorului G. Ivănescu:

B. Campbel: „Cu ideologia marxist-leninistă nu se prea împacă și nu știe să o aplice, fiind pe deantregul [sic!] tributarul concepțiilor idealiste despre lume și viață".

Goldman Elvira: „Prof. Ivănescu s-a caracterizat și se caracterizează printr-o absență totală la orice manifestare democratică, n-a luat parte la demonstrațiile de

[3] *Problemele capitale ale vechii române literare*, în „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»", XI–XII, 1944–1945 [1948], p. 1–412, 540 (și în extras). Ediția a II-a, revăzută, îngrijirea textului, bibliografie și notă asupra ediției de Eugen Munteanu și Lucia-Gabriela Munteanu, postfață de Eugen Munteanu, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2012.

[4] În lista lucrărilor în pregătire cuprinse în vol. *Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor și colaboratorilor*, [Iași], Centrul de multiplicare al Universității din Iași, 1983, profesorul menționează lucrarea cu titlul *Terminologia filozofică românească de până la 1830*, care are circa 350 de pagini de tipar.

[5] Sub titlul *Formarea terminologiei filozofice românești moderne*, lucrarea a apărut în vol. *Contribuții la istoria limbii române literare*, București, Editura Academiei, 1956, p. 171–204, și în G. Ivănescu, *Studii de istoria limbii române literare*, ediție îngrijită și postfață de Al. Andriescu, Iași, Editura Junimea, 1989, p. 122–152.

1 Mai, 7 Noiembrie etc. Se limitează la activitatea didactică și științifică, refuzând orice sarcini sociale, sau activitate pe tărâm social".

Un anume D. Berlescu: „Nu știu în ce măsură se poate atașa regimului nostru de democrație populară".

Grigore Botez, care își declară apartenența politică, fiind membru de partid (desigur, P.M.R.) din 1945: „După 23 August, tov. Ivănescu Gh. a fost împotriva U.R.S.S. În momentul de față [23.I.1951 – n.n.] tov. Ivănescu continuă a fi împotriva regimului", afirmație pe care o repetă și într-o referință datată 12. IV. 1952: „După 23 august 1944, tov. Ivănescu era dușmanul regimului – cu mare greutate și-a restructurat cursul pe care îl preda la Universitate".

Otto Sechter, conferențiar la Universitatea din Iași, Catedra de pedagogie, afirmă, printre altele: „Între 1945–1948 s-a plasat pe linia adversarilor *furibunzi* [subl.a.] ai reg[imului] de democrație populară, întreținând agitația tot timpul. Începând cu anii 1948–1949, de frica situației sale s-a calmat, ascunzându-și colții. Analiza cursului D-sale, făcută în 1950, a dovedit încă o dată că tov. Ivănescu nu s-a schimbat în fond [cu] nimic. Este un dușman al regimului, un om în care nu se poate avea nicio încredere".

În încheierea referinței sale, din 24. IV. 1952, contrar celor afirmate anterior, Otto Sechter scrie: „Extrem de muncitor, corect, și cu răspundere în executarea sarcinilor. Retras de lume, nu are prieteni, nici nu poate întreține relații de tovărășie și prietenie".

Surprinde în mod neplăcut atitudinea profesorului Gheorghe Agavriloaie, coleg la Universitate, membru P.M.R. Organizația de bază a Academiei Filiala Iași, care scria, în *Referat[ul] despre cetățeanul Ivănescu Gheorghe*, despre care susține că îl cunoaște din 1929, de pe vremea când acesta era student: „Ca student era ambițios, prea încrezut în calitățile sale, nesociabil și pornit mereu pe harță cu toată lumea. La studii era printre studenții buni, însă nu frecventa regulat cursurile și seminariile, spunând că «își pierde vremea» și că el are altceva mai bun de făcut. Mare parte din zi și-o petrecea stând singur în cămin, dormind mare parte din zi, iar restul de vreme și-l petrecea discutând cu studenții de la alte facultăți sau citind cărți de filozofie, nu filologie".

Răutatea și neadevărurile afirmațiilor lui Agavriloaie răzbat și atunci când scrie: „După licență nefiind alți candidați la o bursă pentru studii filologice în Italia a fost recomandat el"[6] sau: „A stat patru ani în Italia[7] și vreo câteva luni în Franța și Germania. În tot acest timp nu a scris nimic[8], dar s-a inițiat în doctrina fascisto-

[6] Dacă au mai fost sau nu și alți candidați la acea bursă nu știu, dar e sigur că cel care i-a dat recomandarea a fost profesorul Iorgu Iordan, care îl reținuse, după licență, asistentul Domniei Sale la Catedra de limba română.

[7] În Italia a stat numai doi ani, în perioada 1935–1937.

[8] Între perioada 1934–1937, când s-a aflat la studii în Franța și Italia, G. Ivănescu a publicat mai multe articole și recenzii în „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»", I (1934), II (1935), III (1936), IV (1937), vezi *Lucrările științifice ale profesorului G. Ivănescu*, în vol. *Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor și colaboratorilor*, p. 293–327, în special, p. 293–294.

BDD-A1166 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:57 UTC)

hitleristă a lui Mussolini şi Hitler. Calomniile continuă: „În timpul legionarilor a pactizat cu aceştia împotriva profesorilor democraţi de la Facultatea de Litere".

Cu astfel de referinţe venite din partea unor persoane, ataşate trup şi suflet „regimului de democraţie populară", nu este de mirare că profesorul G. Ivănescu a fost înlăturat din Universitate.

Cu totul altfel este prezentat profesorul G. Ivănescu în referinţele din 1949 ale unor specialişti ca Ştefan Cuciureanu şi Haralamb Mihăescu, pe vremea aceea lectori, în cea semnată de Mihai Ungureanu, prim-secretar la Facultatea de Filologie, sau în cele care poartă semnăturile lui Dan Simonescu ori Grigore Scorpan. Poate că şi datorită acestor referinţe profesorul G. Ivănescu nu a ajuns şi mai rău şi a fost tolerat la Institutul de Istorie şi Filologie din Iaşi al Academiei.

Referindu-se la activitatea profesională a profesorului G. Ivănescu, Ştefan Cuciureanu scrie: „Este bine pregătit în specialitate. *A trăit în lingvistică ca în propriul element* [subl.n.]. Cursurile, seminariile, conferinţele lui sunt un prilej pentru studenţi de a se pune în curent cu ultimul pas al ştiinţei. E drept, *recunoaşte şi el o oarecare dificultate de expunere, pe care o explică profunzimea şi spaţialitatea cunoştinţelor* [subl.n.]. Îşi îndeplineşte conştiincios îndatoririle profesionale. Şi-a restructurat în adâncime materia. Lucrează la un studiu asupra filologului sovietic: N.I. Marr".

Despre activitatea politică şi culturală a profesorului G. Ivănescu, Ştefan Cuciureanu notează următoarele: „După câte ştiu, *nu este înscris în niciun partid.* Ca sindicalist nu răspunde întotdeauna îndatoririlor. *E un apolitic*, deşi, uneori, manifestă veleităţi de «muşatin». Aceasta nu l-a împiedicat, mai cu seamă că are şi pregătire filosofică, de a se orienta în doctrina marxist-leninistă şi de a-şi desfăşura activitatea profesională potrivit ei".

În privinţa conduitei morale, Şt. Cuciureanu afirmă: „Trăieşte o viaţă de solitar şi de studiu. Aceasta se explică, socot, printr-o predispoziţie naturală. Are contact cu oamenii întrucât există oameni. Altfel este un om bun, corect în raporturile cu colegii […]. Este sensibil la durerea altuia. Nu are vicii. Necontrastant, se arată blând, modest. Iaşi, 29 oct. 1949".

În referinţa semnată de Mihai Ungureanu şi datată 11.11.1949, acesta scrie:

> *„A fost un student eminent, cel mai bun elev al profesorului Iorgu Iordan, fapt pentru care acesta l-a şi numit asistent la catedra pe care o deţinea, catedra de limba română.* A fost elev şi profesorului Al. Philippide.
> Ştiu că este fiu de mic funcţionar din Vutcani-Fălciu. Ştiu că nu are avere personală şi că a dus tot timpul o viaţă materială foarte modestă.
> În anii 1934–1936 [de fapt, 1.XI.1935–1.XI.1937 – n.n.] a fost în străinătate la studii, în Italia, recomandat de profesorul Iordan, ca bursier la fosta Şcoală Română de la Roma. Cred că a fost şi la Paris [zece luni în 1934–1935 – n.n.].
> A acumulat multe cunoştinţe în domeniul lingvisticii, a muncit extraordinar de mult, a publicat lucrări apreciate pe atunci […].
> Viaţa de muncă intelectuală, însă, l-a izolat într-o oarecare măsură, l-a desprins întru câtva de realitate şi l-a făcut să capete despre sine o idee foarte înaltă şi foarte bună […]. Ca om, Gh. Ivănescu este bun, dar izolat. *Este harnic, muncitor, conştiincios. Este de o cinste şi de o corectitudine nemaipomenită.* A calificat pe politicienii vechilor regimuri, venali şi dezmăţaţi".

Din referinţa dată de Haralamb Mihăescu şi datată 29 octombrie 1949, redăm următoarele:

> „Pe d[omnul] G. Ivănescu, acum profesor la Facultatea de Filologie din Iaşi, îl cunosc din anul 1930 când frecventam împreună ca studenţi cursurile profesorilor Philippide, Bărbulescu, Iordan, de la Universitatea din Iaşi. *Era un tânăr liniştit şi studios şi se bucura de stima profesorilor săi* [subl.n.]. Îndată după luarea titlului de licenţiat a şi fost numit asistent universitar şi trimis la studii de specialitate în Italia. La întoarcere, *în şedinţele Institutului de Filologie română, d[omnul] Ivănescu era, după profesorul Iordan, cel mai activ, cel mai priceput şi cel mai pasionat specialist* [subl.n.]. Mai târziu a plecat la Paris pentru completarea studiilor[9]. Cam debil şi bolnăvicios, a dus o viaţă sedentară şi *a trăit între cărţile sale* [subl.n.]. A arătat interes şi pentru alte discipline decât a sa şi a citit mult din domeniul filosofiei şi istoriei. În discuţiile cu prietenii am observat la el pasiunea pentru discuţii ştiinţifice şi pentru cercetare.
> *Nu l-am văzut şi nici n-am auzit să fi luat parte la mişcări antisemite sau şovine. După câte ştiu, n-a fost înscris în partide politice şi n-a supărat pe nimeni cu o vorbă în epoca de represiune înainte de 1944. Pe câte îl cunosc, este un intelectual şi un om de ştiinţă, bun la suflet, liniştit şi umanitar. Pot spune, fără să greşesc, că dl Ivănescu nu cunoaşte alte pasiuni şi plăceri decât studiul şi ştiinţa. Am observat că în raporturile cu familia s-a arătat mărinimos şi înţelegător: întreţine o mamă bătrână şi o soră, a ajutat pe un frate bolnav de tuberculoză şi pe un altul lipsit de mijloace* [subl.n.].
> În domeniul filologiei s-a familiarizat cu lingvistica materialist-sovietică şi cunoaşte bine opera lui Marr".

Într-o referinţă datată 27 aprilie 1951, Dan Simonescu, afirmă că îl cunoaşte pe G. Ivănescu din 1942. În ceea ce priveşte politica, spune textual: „Nu făcea pe atunci nicio politică militantă", iar, în privinţa pregătirii profesionale, notează:

> „Este un filolog care cunoaşte multă materie. A citit mult, este bine informat. Activ, cu energie şi iniţiativă, a condus mulţumitor Buletinul Soc[ietăţii] Alex. Philippide [sic!]. A avut meritul şi curajul de a fi atacat teoriile filologului sovietic Marr, înainte ca tov. Stalin să demaşte insuficienţa teoriei marriste în lingvistică. *Pentru că filologii români erau atunci admiratorii lui Marr, tov. Ivănescu a fost atacat, pe nedrept, de unii filologi români* [subl.n.].
> După părerea mea, tov. Ivănescu nu are posibilităţi de exprimare a ştiinţei pe care o posedă […]".

Dan Simonescu îi reproşează faptul că „se crede prea mult în forţele şi posibilităţile sale" şi că „rareori […] a primit criticile juste făcute de colegi, în discuţiile ce urmau după comunicările dânsului". „Altfel, *este un caracter bun, ajută pe studenţi, împrumută cărţi din biblioteca personală. Purtare ireproşabilă, onestă, serioasă, corectă*" [subl. n.].

Totodată, Dan Simonescu este de părere că „ar trebui îndemnat să participe mai mult în mişcările de masă, de care stă cam izolat (sindicat etc.)".

Tot din această perioadă datează şi câteva referinţe pentru prof. G. Ivănescu venite din partea lui Gr. Scorpan:

> „Pe tovarăşul Prof. G. Ivănescu îl cunosc de mult, chiar din vremea când a păşit pentru întâiaşi dată treptele Universităţii. *De la început a impresionat atât pe profesori cât şi pe colegii săi printr-o foarte serioasă pregătire ştiinţifică, posedând la vârsta de 18 ani – cât avea atunci – un nivel de specializare în ramura limbii române şi a lingvisticii, în genere, cu totul neobişnuit*

[9] Întâi a fost la Paris şi după aceea la Roma.

BDD-A1166 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:57 UTC)

chiar la studenții din anii superiori [subl. n.]. Citise și citea foarte mult. În anii următori lectura sa s-a extins și la alte discipline lingvistice, iar, mai apoi, ea a îmbrățișat terenuri mult mai largi și mai îndepărtate. Astfel, l-am găsit, după întoarcerea din străinătate, pasionat de probleme de Estetică, Istorie și Filosofie în genere. Alcătuia planuri vaste, a căror dezlegare și-o propunea pentru un timp foarte scurt, având convingerea că numai *el* [subl.a.] poate găsi adevărata soluție. În această atitudine de tineresc romantism megaloman vedeam reeditându-se în mic – în proporții epigonice – imaginea lui Hasdeu. Fuga după soluții «definitive» și «originale» cu orice preț l-a făcut ca, de multe ori, să greșească, astfel, să fie nevoit să revină la punctul de plecare. Toate aceste tribulații în cercetările științifice, care, până acum, au răpit tov. Ivănescu mult timp și multă energie, le consider ca aparținând «adolescenței» activității sale. Se pare că, în momentul de față, tov. Ivănescu a reușit să-și limpezească orientarea și, cu ajutorul colectivului de lingvistică a[l] Institutului de Istorie, Filologie și Filosofie a[l] Filialei Iași (Acad. R.P.R.), aduce contribuții judicioase în problema la care lucrează. Iași, 31 mai 1952".

În referința sa din 9 aprilie 1952, acad. Iorgu Iordan notează:

„A fost elevul și apoi asistentul meu la Facultatea de Litere din Iași (1930–1945). *Bine pregătit din punct de vedere profesional* (câțiva ani a studiat la Roma și Paris) *și cu aptitudini remarcabile pentru cercetările lingvistice, cărora le-a acordat și le acordă o atenție aș zice pasionată* [subl.n.]. Are numeroase lucrări, care se caracterizează, pe lângă bogăția de material și de informație bibliografică, și printr-un fel personal de a vedea lucrurile, adesea exagerat, în sensul că diferă, mai totdeauna, de al altora, ceea ce explică atitudinea, mai mult negativă, a celor ce iau cunoștință de ele. *Este frământat mereu de probleme nouă, mari și, în general, grele, pe care încearcă să le rezolve în mod original*, luând atitudine, mai totdeauna negativă față de punctul de vedere al altora. *Spiritul critic îi este foarte dezvoltat* [subl.a.], mult mai puțin însă cel autocritic. Așa se explică o anumită încredere, exagerată, în propriile sale forțe și aptitudini. Pregătire ideologică în sens marxist nu are, deși e bine informat și citește multă literatură de specialitate. Din cauza vechii sale formații nu și-o poate însuși, în ciuda ostenelilor pe care și le dă. Studiile liceale le-a făcut la Bârlad, unde domnea [a]cum 20–25 de ani o atmosferă de idealism mistic și puțin naționalist. *Ca student și apoi ca asistent a stat departe de mișcările politice, dar simpatiza, mai degrabă, cu cele de dreapta, fără să se manifeste direct în acest sens* [subl.n.]. În timpul regimului legionar a publicat un articol «Destinul românesc» (așa cred că suna titlul) în revista «Cetatea Moldovei», plin de confuzii și de exaltare, în care «prevestea» poporului nostru o misiune universală. *Atitudinea lui în vremea aceea a fost corectă. Nu s-a manifestat prin niciun act reprobabil* [subl.n.]".

Începând cu 1 ianuarie 1956 este numit secretar al Comisiei pentru studiul formării limbii și poporului român, al cărei președinte era acad. Iorgu Iordan, care îi întocmește și *Recomandarea* din care redăm în continuare:

„Tov. Gh. Ivănescu, recomandat ca secretar al Comisiei pentru studiul formării limbii și poporului român, *este specialist cu activitate serioasă și îndelungată în domeniul lingvisticii românești*. Licențiat în Filologie română [în] 1933, doctor în aceeași specialitate [în] 1945 (ambele titluri le-a obținut la Facultatea de Litere din Iași). Teza de doctorat, un volum de peste 400 [de] pagini, a fost publicată în «Bulet[inul] Inst[itutului] [de] Fil[ologie] Română 'Alex[andru] Philippide'» și sub formă de extrase. Numeroase alte lucrări ale tov. Ivănescu au apărut, în periodice românești, și înainte și după obținerea titlului de doctor. A fost câțiva ani profesor la Fac[ultatea] de Filologie a Univ[ersității] «Alex[andru] Ioan Cuza», apoi a trecut ca cercetător științific la Filiala Iași a Academiei R.P.R., unde lucrează și în momentul de față. Aducerea lui la București, ca secretar al Comisiei noastre, nu prezintă niciun fel de dificultăți. Filiala Iași este, după câte știu, de acord cu transferarea tov. Ivănescu. Postul său de acolo rămâne liber și poate fi, deci, ocupat de un colaborator nou (sau de unii dintre actualii colaboratori, cu grad mai mic. Tov. Ivănescu are familia la București: soția și copilul

locuiesc la soacra d-sale (tov. Ciocan-Bălănescu). Aceasta însemnează că Academia n-are nevoie să facă demersuri pentru a-i găsi locuință. *Din punct de vedere științific nu văd cine ar putea corespunde mai bine decât tov. Ivănescu sarcinii grele de secretar al Comisiei noastre. Pregătirea și puterea lui de muncă i le cunosc de vreme îndelungată și ele stau la baza aprecierii mele* [subl.n.]. Afară de aceasta, venind la București el n-ar avea nicio altă sarcină, adică își va putea consacra toate cunoștințele pentru îndeplinirea sarcinii sale unice, aceea de secretar al Comisiei. Oricare alt cercetător din București este deja ocupat la un institut sau la o instituție oarecare și n-ar renunța la postul pe care îl are, decât în parte, întrucât are deprinderea unei anumite munci, greu de părăsit după o îndelungată activitate. *Mai important decât acest amănunt este faptul că printre oamenii nici prea tineri, nici prea în vârstă* (și Comisia noastră de un asemena om are nevoie) *nu văd cine ar prezenta garanții mai serioase decât tov. Ivănescu atât în privința pregătirii științifice, cât și în privința puterii de muncă* [subl.n.]"[10].

Eliberarea din postul de profesor de la Universitate, după părerea prof. N.I. Popa, șeful Catedrei de literatură română de la Facultatea de Istorie și Filologie din Iași și responsabil al colectivului de Istorie literară de la Filiala Iași a Academiei, este considerată o adevărată pierdere.

În referința care datează din 20 februarie 1956, după ce arată că G. Ivănescu este „unul dintre cei mai distinși licențiați ai Facultății de Litere din Iași", care are „vocație pentru cercetările lingvistice și capacitate de generalizare și construcție", fiind înzestrat cu „îndrăzneala de a elabora explicații personale", profesorul N.I. Popa afirmă: „[...] *eliberarea sa* [a profesorului G.I.] *din sarcina de profesor a fost o greșeală*", întrucât „*facultatea a suferit prin plecarea sa*" [subl. n.]. În același timp, profesorul N.I. Popa este încredințat că „încadrarea sa ca secretar al Comisiunii pentru studiul originilor poporului român de la Academie îl va pune în măsură să-și afirme capacitatea de organizare și de coordonare a unor probleme complexe și variate, pentru care Gh. Ivănescu are toată pregătirea necesară". În încheierea referinței sale, N.I. Popa scrie: „Trebuie să adaug că *domnia sa este un excelent îndrumător de cadre tinere, devotat științei limbii și capabil de curaj în atitudinile luate cu destulă dârzenie. Sunt convins că va aduce foarte bune servicii în munca nouă și de grea răspundere care i s-a încredințat*" [subl. n.].

În scurta sa referință asupra lui G. Ivănescu, colaborator științific la Academia R.P.R., profesorul Const. Ciopraga afirmă următoarele:

„Cunosc pe tov. Gh. Ivănescu din anul 1936, pe când era asistent al profesorului Iorgu Iordan. Ulterior l-am cunoscut ca succesor la catedră al aceluiași profesor.
Este fiu de notar dintr-un sat bârlădean. *Ca student și profesor s-a remarcat printr-o excepțională putere de muncă și prin aptitudini intelectuale deosebite. Este unul dintre cei mai bine informați lingviști români*. Are în lucru probleme de mare amploare științifică.
Temperament combativ, tov. Gh. Ivănescu are vederi democratice. Articolele sale scrise recent demonstrează interesul său pentru construirea socialismului.
Tov. Gh. Ivănescu *e un element cinstit, dornic să muncească, pasionat de progresul științelor filologice, care-l preocupă mai presus de orice*. [Iași] 21 febr. 1956".

[10] În aceeași recomandare, Iorgu Iordan face o caracterizare și Cameliei Romanovski, licențiată în Litere și profesoară în învățământul elementar [com[una] Brănești], cu examen de capacitate, pentru postul de secretar tehnic al Comisiei.

BDD-A1166 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:57 UTC)

Cel care l-a cunoscut cel mai bine ca om, care l-a prețuit la adevărata valoare, pentru „comoara sa de cunoștințe [...] de o bogăție imensă" și care a regretat sincer că Universitatea din Iași „l-a scos din slujbă lipsindu-se de un element de mare valoare" a fost profesorul Ștefan Cuciureanu, pe atunci cercetător la Filiala din Iași a Academiei. Aflând că profesorul G. Ivănescu urmează să plece la București pentru a ocupa postul de secretar al Comisiei pentru studiul formării limbii și a poporului român, convins fiind că pe prietenul său îl așteaptă o carieră științifică strălucită, Șt. Cuciureanu afirmă un mare adevăr când, în finalul recomandării sale din 24.II.1956, notează: „Iașul l-a pierdut, dar l-a câștigat Țara". L-a pierdut Iașiul, dar nu de tot, pentru că aici a format un grup de tineri cercetători care i-au călcat pe urme continuându-i ideile și care l-au adus din nou în Alma Mater a Iașiului. L-a câștigat într-adevăr Bucureștiul, apoi Timișoara și Craiova, pe care de fapt le-a cucerit profesorul G. Ivănescu, cel care, peste tot pe unde l-a purtat destinul, a lăsat urme profunde, formând noi elevi.

Având în vedere valoarea acestei recomandări venită din partea profesorului Ștefan Cuciureanu, care creionează uriașa personalitate a marelui învățat, ca om, ca cetățean, ca profesor și ca cercetător, o reproducem aici în întregime.

„L-am cunoscut în 1936 la Roma. Era bursier al Statului la Școala Română de acolo (Accademia di Romania – Valle Giulia). Vreme de un an am stat împreună. Mai apoi l-am revăzut în țară în iulie 1945, când l-am găsit asistent la Facultatea de Litere din Iași. Din 1945 până acum o lună am avut prilejul să-l cunosc destul de bine pentru a putea da referințe serioase asupra omului, profesorului, cărturarului.

I. Omul. Fire psihologic interesantă. În fond *blând, bun, generos, sociabil. Are o puritate sufletească care explică desele sale manifestări de o sinceritate inocentă. Dacă însă este atins în amorul propriu de cărturar devine irascibil și dur chiar* [subl.n.]. Are multă putere de muncă. Retras în propria-i singurătate și confruntat cu vrafuri de cărți, cugetă și scrie mereu. *Se poate spune că toate plăcerile vieții lui se reduc la citit și scris* [subl.n.], cu toate că nu detestă comerțul vieții și contactul cu oamenii și natura. Aceste fel de viață l-a dus la rezultate optime în ceea ce privește pregătirea științifică, deși am impresia că a dat științei românești mai puțin decât era în stare s-o facă. Cu alte cuvinte, *comoara sa de cunoștințe este de o bogăție imensă (termenul nu este exagerat) și trebuie să se aștepte de la d-sa multe și mari lucrări* [subl.n.]. Retragerea aceasta în studiu a mai avut însă un rezultat cu care firile cumpănite nu prea sunt de acord. Din contactul neîntrerupt cu studiul (și filologia este o știință grea și vastă și cu multe complicații) a căpătat *o forma mentis* [subl.a.] să se judece la superlativ față de alți cercetători, vii sau dispăruți, să se înfățișeze uneori unic, inegalabil, revoluționar. Însă lumea s-a obișnuit cu asemenea ieșiri din partea sa, judecându-le cu indulgență, fiindcă cei care îl cunosc bine își dau seama de susceptibilitatea sa în materie de știință cât și de faptul că felul său de viață, prea marea tensiune de lucru, au accentuat – se zice – o stare ciudată a sănătății sale, greu a se defini. Concomitent cu ieșirile de autoapreciere, tov. Ivănescu *dovedește totuși o modestie, care nu este falsă*, care impresionează pe cât supără egotismul său cronic. Am impresia că *acest om, dacă ar fi cruțat de lovituri, fiind lăsat în liniște, ar putea crea mult mai mult.*

De acasă a fost necăjit, destul. Orfan de tată, și-a întreținut mama și o soră. Un frate, tot așa de dotat, a murit de boală. L-au înduioșat întotdeauna necazurile altora. Ca unul ce s-a ridicat dintr-o familie umilă și a trăit din munca sa proprie, se simte în mod firesc legat de clasa muncitoare și de aspirațiile ei. A ajutat din cât a putut pe mulți.

II. Politica. Din câte știu eu, *n-a făcut niciun fel de politică, nici în Italia, nici în țară. Și-a văzut de studii. După 23 august nu a căutat ca din politică să-și facă o platformă de ridicare în cariera universitară ca mulți alții. Gradele i s-au acordat totuși după meritele sale incontestabile* [subl.n.]. Este adevărat că n-a participat la meetinguri, manifestări sindicale etc., în schimb a tipărit lucrarea *Istoria limbii române în lumina materialismului istoric și dialectic*[11]. Subliniez acest lucru în chip deosebit fiindcă multe cadre didactice au evitat și evită încă de a se angaja cu ceva în scris în epoca de construire a socialismului la noi. Tov. Ivănescu și-a scris opiniile în materie de limbă, orientându-se marxist. Dar în *loc să se aprecize acest fapt, a fost ulterior scos din slujbă, lipsindu-se Universitatea din Iași de un element de mare valoare* [subl.n.]. Este pe de altă parte adevărat că la una din orele de curs a făcut o afirmație care a determinat urmările cunoscute, dar aceasta putea fi o greșeală, avându-se în vedere firea sa cât și faptul că n-a persistat în eroare. *În scoaterea sa de la Universitate se zice că au jucat rol și nu numai considerații decurgând din cele spuse până aici asupra lui, ci și cancanuri mărunte de instituție* [subl.n.]. În concluzie, tov. Ivănescu este un lingvist orientat marxist în mod deschis care însă n-a făcut politică menținându-se pe linia lui de cercetări științifice.

III. Profesorul. Având pregătire de lingvist, filolog și filozof cu vaste orizonturi, *și-a împărtășit cu drag studenților cunoștințele. Apropiat de studenți și de colegii săi, nu s-a ținut în turnul de fildeș*. A ajutat pe oricine i-a cerut ajutorul, sfatul, indicațiile. Serios în predare. Poate că nu chiar așa de clar (aceasta din cauza spațialității cunoștințelor și a puternicei individualități). *A fost stimat și în același timp iubit. Numele său a fost întotdeauna pronunțat cu respect.*

IV. Lucrări. Scrierea sa capitală este «Problemele [capitale ale] vechii române literare». Actualmente a dat la tipar o lucrare cuprinzătoare asupra *terminologiei filosofice românești*. N-aș putea înșira aici numeroasele eseuri, articole științifice, recenzii. Ele sunt îndeobște cunoscute specialiștilor. Printre altele în momentul de față lucrează la problema *neologismului latin și romanic în limba română*. Are în plan lucrări grandioase: *Istoria limbii române*, *Istoria limbii literare*, *Originea limbii române*.

În concluzie: *Individualitate puternică. Cu totul dedat studiului. Mai degrabă apolitic decât încadrat în revoluția socială*, totuși orientat marxist în disciplină, dornic ca țara noastră să progreseze social și cultural. *Blajin și sociabil, dar în anumite momente egocentric, deși starea aceasta psihologică este realmente motivată de nivelul său foarte înalt de pregătire științifică. Este o valoare incontestabilă, pe plan național, care trebuie ajutată să se manifesteze, creându-se omului condiții de muncă liniștită*. Pentru postul pe care-l ocupă la București era deosebit de indicat. *Iașul l-a pierdut, dar l-a câștigat Țara* [subl.n.]. Iași 24.II.1956".

În 1962, pe vremea când ministru al Învățământului era acad. Ilie Murgulescu (cel căruia, drept omagiu recunoscător, îi va dedica monumentala sa *Istoria limbii române*, Iași, Editura Junimea, 1980), G. Ivănescu este numit, la 11 februarie, profesor suplinitor la Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic de 5 ani din Timișoara, devenit, în toamna aceluiași an, Universitatea din Timișoara. La data de 1 octombrie, devine profesor titular și ocupă, totodată, funcția de șef al Catedrei de limba română. În toamna anului 1963 este numit și șef al Sectorului de lingvistică de pe lângă Baza de Cercetări Științifice din Timișoara a Academiei. La Timișoara a înființat și a condus în calitate de redactor responsabil revista „Analele Universității din Timișoara", Seria Științe filologice, care ființează și astăzi.

Timișoara, de altfel, l-a primit cu bucurie și cu mari speranțe, după cum rezultă și din caracterizările făcute de conf.univ. dr. G.I. Tohăneanu, fostul șef al Catedrei înainte de numirea în această funcție a profesorului G. Ivănescu, respectiv, de Eugen Tudoran, pe vremea când era decan al Facultății de Filologie (la data aceea conferențiar).

[11] Titlul corect: *Istoria limbii române în lumina materialismului dialectic*.

BDD-A1166 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:57 UTC)

„Deși poposit de abia de curând printre noi, profesorul Ivănescu a dobândit stima unanimă a colegilor, prin pregătirea sa profesională și prin frumusețea caracterului său.
La aceasta se adaugă dragostea și pasiunea pentru meseria de dascăl, vădită în căldura care străbate prelegerile tov. Ivănescu.
Dânsul este și un foarte bun coleg, împărtășind cu dragă inimă colegilor mai tineri cunoștințele și experiența sa.
Venirea tov. Ivănescu la Timișoara, va duce – fără doar și poate – la creșterea prestigiului facultății și catedrei noastre.

Șeful catedrei de limba română,
G.I. Tohăneanu".

În caracterizarea, nedatată, a decanului Eugen Tudoran se afirmă:

[Prof. G. Ivănescu] „Este șeful catedrei de limba română, în care calitate îndrumează cu competență științifică activitatea colectivului orientată spre munca didactică și științifică, în direcții majore de cercetare. Prin prezența sa la catedră întreaga activitate a realizat un mare progres în ce privește contribuția colectivului la lucrările din planul C.N.C.S., cu șapte teme de istoria limbii, dialectologie și onomastică. În calitate de conducător al colectivului de cercetători de la Baza de Cercetări a Academiei, d-sa organizează săptămânal ședințe de comunicări și discuții asupra principalelor lucrări de lingvistică și limbă română contemporană. S-a format o tradiție de cercetare în spiritul exigenței necesare pentru formarea tinerelor cadre.
Privitor la activitatea didactică, d-sa îndrumă activitatea catedrei în vederea unei bune pregătiri prin discuții asupra cursurilor și seminariilor.
Din cauza multelor solicitări, îndeplinirea sarcinilor administrative, tov. șef de catedră o lasă prea mult în seama subalternilor, care nu întotdeauna pot răspunde la problemele puse de ordinele în vigoare. Autoritatea de care se bucură tov. Prof[esor] este o garanție a desfășurării muncii la catedra de limba română în condiții tot mai bune".

Ce a însemnat și ce a lăsat durabil la Timișoara profesorul G. Ivănescu după cei șapte ani cât a funcționat la Catedra de limba română a Facultății de Filologie din cadrul Universității a mărturisit, la sărbătorirea împlinirii vârstei de 70 de ani la Iași, regretatul nostru profesor Ștefan Munteanu:

„Am găsit în D[omnia] Sa un exemplu de generozitate intelectuală și umană copleșitoare, cu care nu ne fusese dat să ne întâlnim până atunci. Am văzut în D[omnia] Sa o pildă de muncă uriașă, fără răgaz, închinată cunoașterii.
Ne-a insuflat și continuă să ne insufle și de aici, de la Iași, unde a revenit, respectul față de adevărul rostit fără înconjur, sprijinit pe informația bogată și aureolat de onestitate profesională.
Am fost părtași ceasuri întregi și zile în șir la o nobilă și atât de necesară pentru noi risipă de sine, de erudiție, de cultură. Prilejurile, căutate sau nu, se nășteau de fiecare dată pentru a se transforma în dialoguri, inegale, ce e drept, despre cărțile și teoriile noi, despre unele prejudecăți și erori acceptate prea ușor prin tradiție și prea nebăgate în seamă până atunci, pentru a nu fi supuse criticii. Obsedat de marile întrebări ale gândirii lingvistice și filosofice, profesorul Ivănescu le situa, de fiecare dată, în contextul larg al teoriei, al istoriei și culturii. Între dialectologie și istoria limbii, între gramatică și logică, între romanistică și indoeuropenistică, între limba literară, stilistică și lingvistica generală, ipotezele, soluțiile, rezervele, îndoielile, luau forma limpede și convingătoare a demonstrației, ca niște punți de legătură clădite pe temeiurile unor argumentări mereu noi sau ale unor pledoarii deseori înflăcărate.
Profesorul Ivănescu ne-a oferit, pe deasupra, și un exemplu unic despre ceea ce înseamnă a te bucura de succesul sau de promisiunile unor succese din partea celor din jur. […].
Dorim să-l asigurăm că numele D[omniei] Sale este pomenit de atâtea ori de noi cu respectul și afecțiunea pe care personalitatea D[omniei] Sale le-a impus. Căci îl simțim mereu alături de noi prin încercările noastre. Și poate că acesta este sensul cel mai elocvent despre ceea ce reprezintă și continuă să simbolizeze un model de îndrumător, de savant și de om care și-a dedicat o viață întreagă idealului muncii și culturii adevărului"[12].

Sub îndrumarea profesorului G. Ivănescu au obținut titlul de Doctor în Filologie universitarii timișoreni: Ștefan Munteanu, Vasile Șerban, Ionel Stan, Vasile Frățilă, Vasile Țâra, Ileana Oancea, Domnica Gheorghiu, Ivan Evseev, Silvia Rogobete, Dumitru Crașoveanu și cercet. științific Maria Luiza Purdela Sitaru. Dintre foștii studenți ai profesorului G. Ivănescu la Timișoara, au fost reținuți la Sectorul de lingvistică în calitate de cercetători: Sergiu Drincu, Mihai Deleanu, Olimpia Ternovici (Berca), Crișu Dascălu, Doina Bogdan (Dascălu), Eugen Berca (Dorcescu), Livia Vasiluță, Ionel Funeriu, Dorin Uritescu, Viorica Goicu, Rodica Sufletel, Doina Năstase (Babeu).

Iată încă o mărturisire a ceea ce a însemnat venirea profesorului Ivănescu la Timișoara, mărturisire aparținând, de data aceasta, unui fost student:

„Un moment decisiv în viața și istoria Facultății de Filologie din Timișoara a fost venirea profesorului G. Ivănescu, ajuns, nu mult timp după aceea, membru corespondent al Academiei. De-abia atunci ne-am dat seama ce înseamnă lingvistica «adevărată». Îmi amintesc, cu umor, ce șoc ne-au produs operele lingviștilor germani, cu titlurile lor interminabile. Dar impactul major pentru modul cum gândeam eu lingvistica s-a produs la lectura și apoi la aprofundarea uneia din operele fundamentale ale profesorului G. Ivănescu, anume *Problemele capitale ale vechii române literare*. […] Întâlnirea cu profesorul G. Ivănescu a avut pentru mine două semnificații: am înțeles ce înseamnă un adevărat savant și sensul profund al «adevăratei» lingvistici și am avut șansa de a-mi continua activitatea, ca cercetător, în cadrul Sectorului de lingvistică din cadrul Bazei de Cercetări Științifice din Timișoara a Academiei, proaspăt înființat prin strădania profesorului G. Ivănescu, cel care l-a și condus în perioada 1963–1969. Plecarea profesorului Ivănescu la Craiova, apoi la Iași, a însemnat încetarea colaborării «fizice», dar nu și a celei spirituale, care a rămas permanentă"[13].

După moartea lui Constantin Nicolăescu-Plopșor, membru corespondent al Academiei, întâmplată la 30 mai 1968, director al Centrului de Istorie, Filologie și Etnografie al Academiei din Craiova, pe postul de director, rămas vacant, este numit profesorul G. Ivănescu. Rămâne la Craiova, între 1969 și 1971, ca director al instituției amintite, dar și profesor la Universitatea din capitala Olteniei. Aici înființează revista „Philologica", I (1970) și II (1972).

Și la Craiova, profesorul G. Ivănescu și-a pus amprenta puternicei sale personalități. Recunoștința Craiovei este rostită, la aceeași festivitate organizată la împlinirea vârstei de 70 de ani a savantului român, de prof. univ. dr. Gheorghe Bolocan:

„Universitatea din Craiova, cercetătorii Centrului de Științe Sociale, al cărui director profesorul Ivănescu a fost câțiva ani, au fost printre marii beneficiari ai activității domniei sale ca profesor, cercetător și organizator […].

[12] Ștefan Munteanu, *O pildă de muncă imensă închinată cunoașterii*, în vol. *Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor și colaboratorilor*, p. 17–19.
[13] Sergiu Drincu, *De ce am devenit lingvist?*, în vol. *De ce am devenit lingvist? Omagiu academicianului Marius Sala*, București, Univers Enciclopedic Gold, 2012, p. 116.

BDD-A1166 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:57 UTC)

Profesorul Ivănescu este în sufletul şi mintea tuturor celor care au beneficiat de îndrumările sale, cercetători, cadre didactice, foşti studenţi. Ne este model de dăruire şi generozitate, pildă în activitatea didactică şi profesională de zi cu zi"[14].

Printre studenţii eminenţi de la Craiova, profesorul G. Ivănescu l-a avut şi pe Ion Toma, din ale cărui mărturisiri reproducem cele de mai jos:

„În aceeaşi perioadă [a Congreselor de Lingvistică Romanică (1968) şi de Lingvistică Generală (1970) care au avut loc la Bucureşti], spre norocul generaţiei mele universitare la Craiova (am făcut parte din prima promoţie a noii Universităţi), domnul profesor Gheorghe Ivănescu, transferat de la Timişoara, unde făcuse o remarcabilă «şcoală» lingvistică, preda cursurile de lingvistică generală, istoria limbii române literare şi istoria lexicului românesc. Era un savant care ne fascina prin bogăţia informaţiilor privind realizările, teoriile şi metodologia cercetării lingvistice din diverse epoci, pe care le transmitea la cursuri şi seminare, şi prin originalitatea concepţiilor în legătură cu «problemele capitale» ale lingvisticii, pe care le argumenta minuţios şi cu pasiune. Avea calitatea rară de a atrage şi încuraja studenţii interesaţi de lingvistică şi care probau înclinaţie spre cercetarea faptelor de limbă. Îi trata ca pe colegi de breaslă, le acorda încredere şi ajutor, le propunea subiecte de cercetare interesante şi îi sprijinea concret în abordarea acestora"[15].

Chemat de foştii săi elevi, în 1971, revine la Universitatea din Iaşi, pe postul de profesor de lingvistică indo-europeană, unde va crea, împreună cu ei, o nouă generaţie de cercetători valoroşi, printre aceştia numărându-se Carmen-Gabriela Pamfil, Ioan Oprea, Eugen Munteanu, Cristina Florescu, Oana Popârda etc., astăzi nume cunoscute în lingvistica românească.

"IAŞI LOST HIM, BUT THE COUNTRY GAINED HIM"

ABSTRACT

Based on a few documents ("references" given by some employees of the University of Iaşi) dating from 1949–1956 and now existing in the Archives of the West University of Timişoara, and testimonies of some of G. Ivănescu's ex-collaborators and students from Timişoara and Craiova, the author of the present article evokes one of the most "tumultuous" and interesting moments of the life and activity of the great Romanian savant G. Ivănescu.

Having been removed, on the 15th of September 1952, from "Alexandru Ioan Cuza" University of Iaşi (because of "fabricated political reasons", in a time when "the class struggle was constantly sharpening itself", and when the political system was on a hunt for "enemies of the democratic-popular state and of the Soviet Union"), the professor G. Ivănescu was sent to work as a scientific researcher at the Romanian Academy, the Institute of History and Philology, Iaşi; later on, beginning with the 1st of January 1956, he was appointed secretary of the Committe for the study of the formation of the Romanian language and people, in Bucharest, under the presidency of the academician Iorgu Iordan.

The removal of G. Ivănescu from the University of Iaşi was regarded, by those who knew the true value of the professor (H. Mihăescu, Şt. Cuciureanu, N.I. Popa, C. Ciopraga, Gr. Scorpan), as a big mistake, because the faculty was thus renouncing one of its greatest personalities; but, as Şt. Cuciureanu said: "*Iaşi* lost him, but the *Country* gained him".

[14] *Profesorul Gheorghe Ivănescu la 70 de ani. Omagiul elevilor şi colaboratorilor*, p. 23.

[15] Ion Toma, *Cum am devenit lingvist*, în vol. *De ce am devenit lingvist? Omagiu academicianului Marius Sala*, Bucureşti, Univers Enciclopedic Gold, 2012, p. 350.

He would go back to Iaşi (where he had managed to create a distinguished group of scholars: V. Arvinte, N.A. Ursu, L. Leonte, Ecaterina Teodorescu, Şt. Giosu, etc.) in 1971, after 15 years. This time, together with his former disciples, he contributed towards the rising of a new generation of researchers, among whom one can name Carmen-Gabriela Pamfil, Ioan Oprea, Eugen Munteanu, Cristina Florescu, Oana Popârda, etc.

The professor G. Ivănescu left a mark upon the academic life of Timişoara and Craiova as well, where among his collaborators and disciples count Ştefan Munteanu, Vasile Şerban, Ionel Stan, Vasile Frăţilă, Ileana Oancea, Vasile D. Ţâra, Sergiu Drincu, Maria Purdela Sitaru, Doina Babeu, Dorin Uriţescu; and Ion Toma, in Craiova.

Keywords: *archival records*, *autobiography*, *scientific researcher*, *Committe for the study of the formation of the Romanian language and people*, *linguistic school*.

BDD-A1166 © 2013 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:42:57 UTC)